

Mozgásban
az ifjúság

Európai uniós kezdeményés

in
EUROPE
<http://europa.eu/youthonthemove>

A felsőoktatási hallgatók jogai külföldön

Útmutató az Európai Unióban mobil hallgatók jogaihoz

A Europe Direct szolgáltatás az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire segít Önnek választ találni.

Ingyenesen hívható telefonszám (*): 00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a 00 800-as telefonszámokhoz, vagy kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).

Katalógusadatok a kiadvány végén találhatóak.

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2011

ISBN 978-92-79-17769-9

doi:10.2766/83347

© Európai Unió, 2011

A sokszorosítás a forrás megnevezésével engedélyezett.

Image on the cover © Európai Unió, 2011/ Photographer: Carl Cordonnier

Graphic design by Stefano Mattei

Printed in Belgium

Fehér klórmentes papírra nyomtatva (ECF)

Útmutató az Európai Unióban mobil hallgatók jogaihoz

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés	5	4. A képesítések elismerése	19
1.1. Háttér és célkitűzések	5	4.1. A tanulmányi célú elismerések	19
Uniós célkitűzések a tanulmányi mobilitás ösztönzéséhez	5	4.2. A tagállamok és az Európai Unió kötelezettségei	19
A hallgatók Unión belüli külföldi tanuláshoz való joga	5	4.3. Uniós „puha” jog	20
1.2. A dokumentum célja	6	4.4. Uniós jogi intézkedések	20
2. Az oktatáshoz való hozzáférés	9	5. Következtetés	23
2.1. A szabad mozgás joga	9	I. MELLÉKLET: AZ ERASMUS-DIÁKOK JOGAI	24
2.2. A szabad mozgás akadályai – közvetlen és közvetett diszkrimináció	9	II. MELLÉKLET: CSALÁDTAGOK ÉS NEM UNIÓS DIÁKOK	24
2.3. A diákok tartózkodási joga	10	III. Melléklet: RÉSZLETEK AZ EURÓPAI UNIÓ MŰKÖDÉSÉRŐL SZÓLÓ SZERZŐDÉS BŐL	26
Uniós diákok	10	IV. MELLÉKLET: AZ OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI MOBILITÁS TEKINTETÉBEN LEGRELEVÁNSABB ÍTÉLKEZÉSI GYAKORLAT JEGYZÉKE	27
Nem uniós diákok	11	Endnotes	28
2.4. Tandíjak	11		
2.5. Nyelvi követelmények	11		
2.6. Távoktatás	12		
3. A diákok jogai a fogadó tagállamban	15		
3.1. Juttatásokra és ellátásokra való jogosultság	15		
3.2. Eltérő hozzáférés a megélhetési hitelekhez és támogatásokhoz	15		
Pénzügyi támogatás a származási tagállamtól	15		
Pénzügyi támogatás a befogadó tagállamtól	16		
3.3. Tömegközlekedési eszközök kedvezményes áron való használata	16		
3.4. Diákszállás	16		
3.5. Adókedvezmények a származási országban	16		
A nem uniós diákok jogai („harmadik országok állampolgárai”)	17		

1. BEVEZETÉS

1.1. Háttér és célkitűzések

Uniós célkitűzések a tanulmányi mobilitás ösztönzéséhez

A tanulás céljából másik uniós országba való utazás (tanulmányi mobilitás) az egyik alapvető mód, amely révén a fiatalok személyes fejlődésüket, valamint jövőbeni elhelyezkedési lehetőségeiket javíthatják. A tanulmányi mobilitás az Európai Unió egészének is a javára szolgál: táplálja az európai identitástudatot; megkönnyíti a tudás szabadabb terjedését; és segíti a belső piacot, mivel azok az európaiak, akik fiatal tanulóként mobilak, később nagyobb valószínűséggel lesznek mobilak munkavállalóként is.

A Bizottság évtizedek óta ösztönzi a tanulmányi mobilitást. Az Erasmus program, amelyet az 1980-as években indítottak útjára és amely most az EU egész életen át tartó tanulási programjának részét képezi, több mint húsz éve támogatja a hallgatói és oktatói cserét, valamint az intézmények közötti tudástranszfert. A hallgatói visszajelzések alátámasztják a tanulmányi mobilitás pozitív hatását. A Bizottság a bolognai folyamatban (az Európai Felsőoktatási Térség létrehozásáról szóló, 47 ország által aláírt megállapodás) is aktív partner.

A Bizottság Európa 2020 stratégiája, amely a következő évtizedre meghatározza az EU fejlődését, szintén kiemeli a tanulmányi mobilitás fontosságát, amely egyik eszköze az egyéni készségek fejlesztésének, valamint az uniós összszakértelem növelésének. Ez a dokumentum részét képezi az Európa 2020 Mozdulásban az ifjúság kiemelt kezdeményezésének. A Mozdulásban az ifjúság célja, hogy egyrészt fokozza az európai felsőoktatási intézmények teljesítményét és nemzetközi vonzerejét, másrészt javítsa az uniós oktatás és képzés minden szintjének általános

minőségét, többek között azáltal, hogy Európában minden fiatal számára lehetőséget biztosít tanulmányai egy részének másik tagállamban való elvégzésére.

Tekintve, hogy az oktatás és képzés elsődlegesen a tagállamok feladata, az Európai Unió az oktatás területén nem jogosult kötelező erejű jogszabályok alkotására. A szabályok általában a Szerződés bírósági határozatok által értelmezett rendelkezésein alapszanak, így a hallgatók jogai idővel fokozatosan alakultak és bővültek ki. Mivel ez a folyamat jelenleg is tart, és számos határozat viszonylag új keletű, a mobilis hallgatók jogai nem mindig egyértelműek. A Bizottsághoz számos panasz és kérdés érkezik olyan polgároktól, akik nem biztosak jogaikban, vagy akik nehézségekbe ütköznek felsőfokú képesítésük elismertetése során.

A dokumentum célja, hogy a tagállamok, egyetemek és más érdekelt felek számára összefoglalja és rendszerezze a jogszabályok Bizottság általi értelmezését e területen. Célja továbbá a fiatalok tájékoztatása, hogy azok tisztában legyenek jogaikkal, és így jobban felkészülhessenek a külföldön töltött tanulmányi időszakra.

A Bizottság 2010-es többéves munkaprogramjában¹ bejelentette továbbá azt a szándékát, hogy közleményt ad ki az uniós polgárságról. Ebben megnevezi azokat az akadályokat, amelyek a polgárokat megakadályozzák uniós jogaik teljes körű gyakorlásában, továbbá felvázolja a Bizottság által elképzelt megoldásokat.

A hallgatók Unión belüli külföldi tanuláshoz való joga

A Szerződés² maga biztosítja, hogy minden uniós polgárnak biztosítani kell – a Szerződésben és a további jogszabályokban lefektetett bizonyos korlátozásokkal – a tagállamok közötti szabad mozgás jogát. Az Európai Közösség³ eredetileg semmilyen konkrét hatáskörrel nem rendelkezett az oktatás vonatkozásában (kivéve a szakképzést), így ezen a területen a jogok csak annyiban léteztek, amennyiben hozzájárultak az Európai Közösség gazdasági célkitűzéseéhez. Mindezek alapján az uniós migráns munkavállalók és családjuk ugyanazokra a

szociális előnyökre voltak jogosultak, többek között az oktatás területén is, mint a fogadó tagállam állampolgárai.

Az Európai Unió Bírósága a mobilitásban részt vevő uniós diákok jogainak megalkotásához értelmezte a Szerződés szakképzésről szóló rendelkezéseit. A Gravier-ítéletben úgy határozott, hogy a más uniós országból származó diákoknak ugyanolyan hozzáférést kell biztosítani a tagállami szakképzéshez, mint a tagállam saját állampolgárainak, azon az alapon, hogy ez növeli az egyének esélyeit a helyi munkaerőpiacon.

A Maastrichti Szerződés (1993) két fontos változást hozott, amelyek lényegesen kibővítették az uniós jog által garantált jogok körét: egyrészt az Európai Unió konkrét hatáskört kapott az oktatás területén; másrészt bevezetésre került az uniós polgárság intézménye.

A Szerződés rendelkezéseit a Bíróság úgy értelmezte, hogy a szabad mozgás joga és az európaiak közötti megkülönböztetés tilalma minden európaira vonatkozik, egyszerűen uniós polgári státuszuk alapján (illetve diákstátuszuk alapján is), attól függetlenül, hogy „gazdaságilag aktívak”-e vagy sem. Az oktatási rendszer tartalma és szervezeti felépítése továbbra is a nemzeti kormányok hatáskörébe tartozik. Ezt a hatáskört azonban az európai uniós joggal összhangban kell gyakorolniuk. Ez azt jelenti, hogy az uniós polgárokat nem szabad hátrányosan megkülönböztetni az oktatáshoz való hozzáférés vonatkozásában, még akkor sem, ha az adott képzés nem közvetlenül kötődik szakmájuk későbbi gyakorlásához.

1.2. A dokumentum célja

A dokumentum a felsőoktatási és szakképzési mobilitásra koncentrál, mivel ezeken a területeken tapasztalható a leginkább mobilitás, és a gyakorlatban a legtöbb probléma itt merül fel. A szabályok közül azonban jó néhány általánosságban is vonatkozik az oktatásra. A struktúra egy külföldön tanulni szándékozó diák útját követi, és azokat az akadályokat vizsgálja, amelyekkel a diák a mobilitási időszak előtt, alatt és után találkozhat, a fogadóintézménynél történő jelentkezés-

től a fogadó országban való tartózkodásig, és végül azokkal, amelyekkel a megszerzett képzés használata során szembesül. Megvizsgálja, hogy az elsődleges és másodlagos jogban, valamint az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatában rögzített hátrányos megkülönböztetés tilalma és a szabad mozgáshoz való jog hogyan hatnak a diákokkal szembeni bánásmódra az oktatáshoz való hozzáférés, a pénzügyi támogatás, valamint egyéb juttatások és ellátások, továbbá a diplomák elismerése tekintetében abban az országban, ahol tanulnak, illetve saját országukban.

A dokumentum nem vizsgálja a képzések szakmai célú elismerését, amelyet külön jogi keret szabályoz⁴, és erre csak akkor hivatkozik, amennyiben az kihatással van a tanulmányi célú elismerésre.

M

2. AZ OKTATÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

2.1. A szabad mozgás joga

Az első kérdés, amellyel egy másik uniós tagországba tanulmányi céllal utazni kívánó diák vagy gyakornok szembesül az az, hogy valóban joga van-e ehhez egy másik tagállam állampolgáraként.

Az uniós jog ezzel kapcsolatban egyértelműen kimondja: az uniós diákok szabad mozgási joggal rendelkeznek minden tagállamban. Állampolgársága alapján egy másik uniós országban senkitől nem tagadhatják meg az oktatáshoz vagy képzéshez való jogot.

A diákok szabad mozgáshoz való joga kialakulásának okai az idők folyamán változáson mentek keresztül. Az Európai Unió hatásköre az oktatás területén – többek között a tanulmányi mobilitás ösztönzésére irányuló szerepe – az Európai Közösséget létrehozó Szerződésben eredetileg a szakképzésre korlátozódott⁵. Miután a Bíróság az 1980-as évek elejétől elkezdett olyan egyedi ügyeket vizsgálni, amelyek a szakképzéshez való hozzáférés terén előforduló hátrányos megkülönböztetés esetei voltak, a különböző bírósági ítéletek fokozatosan megerősítették – mind a felsőoktatásban, mind az általános oktatásban, vagy szakképzésben részt vevő diákok azon jogát, hogy tanulmányi célból szabadon mozoghassanak az Unióban.

- A Bíróság Forcheri-határozatában⁶ megállapította, hogy a tagállam hátrányos megkülönböztetést alkalmaz, amennyiben a szakképzésért tandíjat fizettet egy másik tagállam állampolgárával (a konkrét esetben a fogadó tagállamban állampolgársággal rendelkező férj feleségével), ha saját állampolgárai mentesülnek a tandíj alól.

- A Gravier-ügyben⁷ hozott alapvető jelentőségű ítéletében a Bíróság megállapította, hogy bár a Szerződés szerint az oktatás szervezése és az oktatáspolitiká mint olyan nem tartozik a közösségi intézmények hatáskörébe, a szakképzéshez (amely a Bíróság szerint az oktatás bármely olyan formája, amely hivatás, szakma vagy foglalkozás gyakorlására készít fel) való hozzáférés feltételei a Szerződés hatálya alá tartoznak. A Bíróság erre a következtetésre jutott annak ellenére, hogy az érintett diák kizárólag tanulmányi célból költözött másik tagállamba.
- Blaziot-határozatában⁸ a Bíróság megerősítette, hogy a felsőoktatás és az egyetemi tanulmányok szakképzésnek számítanak.

A Maastrichti Szerződés még további két vonatkozásban hozott előrelépést. Egyrészt kibővítette az EU oktatásra vonatkozó intézkedések hatáskörét azáltal, hogy szerepét az oktatás területén való tagállami együttműködés, valamint a diákok és a tanárok mobilitásának ösztönzésében határozta meg⁹. Továbbá bevezette az uniós polgárság fogalmát: a tagállamok valamennyi állampolgára európai uniós polgár, aki az Unióban bárhol szabadon mozoghat és tartózkodhat¹⁰.

2.2. A szabad mozgás akadályai – közvetlen és közvetett diszkrimináció

Az uniós polgárság nemcsak a mozgás és a letelepedés szabadságát jelenti, hanem azt is, hogy – állampolgárságtól függetlenül – mindenkit ugyanaz a bánásmód illet meg. Ezeket a jogokat az évek során megerősítették az Európai Bíróság olyan ügyekben hozott ítéletei, amelyekben egy másik tagállamban tanuló vagy tanulni kívánó uniós diák olyan akadályokba ütközött, melyek az egyenlő bánásmód elvével ellentétesek.

- Grzelczyk-határozatában¹¹ a Bíróság kimondta, hogy az uniós polgári jogállásnak az a rendeltetése, hogy az a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen. Így egy Belgiumban tanuló francia állampolgártól kizárólag állampolgársága alapján nem lett volna megtagadható az a minimális létfenntartási támogatás, amelyre minden belga állampolgár jogosult.

A Szerződés – alkalmazási körében – kifejezetten megtiltja az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetést¹². Közvetlen diszkrimináció akkor áll fenn, ha egyéneket állampolgárságuk vagy az állampolgárságtól elválaszthatatlan jellemzők alapján különböző bánásmódban részesítenek. Az ilyen típusú hátrányos megkülönböztetést csak a Szerződésben kifejezetten említett kivételek indokolhatják. A Bíróság minden eltérést nagyon szigorúan értelmez, mivel az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés ellentétes az EU alapelveivel.

Közvetett diszkriminációról akkor van szó, ha más kritériumot alkalmaznak ugyan, de ennek eredményeképpen az egy bizonyos állampolgársággal rendelkező egyének lényegesen nagyobb hányada érintett, mint a más állampolgársággal rendelkezők. Például egy olyan intézkedés, amely azon az alapon tesz különbséget az egyének között, hogy lakóhelyük az adott tagállamban van-e, valószínűleg hátrányosan érinti más tagállamok állampolgárait, mivel az esetek nagytöbbségében a külföldiek nem minősülnek belföldi illetőségűnek.

Az ezen alapuló eltérő bánásmód csak akkor indokolható, ha a tagállam bizonyítani tudja, hogy az állampolgárságtól független, objektív megfontolásokon alapszik, és arányos a szóban forgó jogos törekvésekkel, vagyis nem mehet túl azon, ami feltétlenül szükséges e cél eléréséhez.

- A Bressol-ügyben hozott ítéletében¹³ a Bíróság megállapította, hogy bizonyos kurzusoknál 30%-os kvóta meghatározása nem belföldi illetőségű diákokra, közvetve hátrányos megkülönböztetést eredményezett más tagállamok állampolgáraival szemben. Mivel a hozzáférés ilyen típusú korlátozása veszélybe sodorja a szabad mozgáshoz való alapvető jog gyakorlását, a Bíróság értelmezése nagyon szigorú. Az egyetlen

indok, amelyet a Bíróság elfogad ilyen megkülönböztetés indokaként, az a közegészség védelme; de ehhez a tagállamnak – megingathatatlan és ellentmondásmentes adatokkal alátámasztott, elfogulatlan, részletes elemzésben – bizonyítania kellett volna, hogy a közegészség veszélyeztetve volt, és hogy a korlátozó intézkedések a közegészség védelméhez szükségesek, valamint azzal arányosak voltak.

2.3. A diákok tartózkodási joga

Ahhoz, hogy a diákok külföldön tanulmányokat folytathassanak, biztosnak kell lenniük abban, hogy ott tartózkodhatnak az adott tagállamban. A meglévő egyértelmű szabályozási keretnek köszönhetően uniós diákok e téren a gyakorlatban kevés problémával szembesülnek.

- A diákoknak az oktatáshoz való hozzáférés terén egyenlő bánásmóddal való jogáról szóló ítéleteit követően a Bíróság a Raulin-ügyben úgy találta, hogy a hozzáférési joghoz hozzátartozik a másik tagállamban tanulmányi célból való tartózkodás joga is¹⁴.

A diákok – és családjuk – az uniós polgárság jogán rendelkeznek a szabad mozgás és tartózkodás jogával. Ezek a jogok a (Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról szóló) 2004/38/EK irányelvben¹⁵ vannak lefektetve.

Unió diákok

Bármely uniós diáknak joga van belépni egy másik uniós tagállam területére, és három hónapig ott tartózkodni, amennyiben érvényes személyazonosító igazolvánnyal vagy útlevéllel rendelkezik.

Bármely uniós diáknak jogában áll több mint három hónapig egy másik tagállamban tartózkodni, amennyiben megfelel bizonyos feltételeknek. Ezek:

- beiratkozott egy magán- vagy közforrásból finanszírozott intézménybe, amelyet a fogadó tagállam akkreditált vagy tart fenn
- rendelkezik teljes körű egészségügyi biztosítással a fogadó tagállamban, és a nemzeti szabályokkal összhangban tájékoztatta a megfelelő nemzeti hatóságot
- nem jelent indokolatlan terhet a fogadó állam szociális segítségnyújtási rendszerének

Egyes tagállamok megkövetelik a diáktól a hatóságoknál történő bejelentkezést.

Mint minden más uniós polgárra, a diákokra is vonatkozik az, hogy ha öt éven át jogszerűen folyamatosan tartózkodtak a fogadó tagállamban, huzamos tartózkodási jogot nyernek, és ugyanolyan bánásmódban kell részesülniük, mint a helyi diákoknak¹⁶.

Általában a diák közvetlen családtagjainak jogában áll elkísérni a diákot, bár különböző feltételek érvényesek attól függően, hogy a családtagok uniós polgárok-e. A családtagok jogairól további információkat a II. melléklet tartalmaz.

Nem uniós diákok

Bizonyos feltételekkel a nem uniós diákoknak is joga van tanulmányi céllal az Unióba utazni. Az ő helyzetüket a 2004/114/EK tanácsi irányelv¹⁷ szabályozza, amelynek célja az, hogy összehangolja az e területen létező tagállami jogszabályokat. További információk a II. mellékletben található¹⁸.

Az irányelv értelmében a tagállamoknak meg kell könnyíteniük az uniós mobilitási programokban részt vevő nem uniós diákok beutazásának engedélyezésére irányuló eljárást¹⁹. A Bíróság aggasztónak ítélte az ezen diákoknak az Unióba történő belépéséhez szükséges vízumok kiadási eljárásának hosszát, mert az nem egy esetben megakadályozta a diákok részvételét az uniós programokban.

2.4. Tandíjak

Egyes tagállamokban van tandíjfizetési kötelezettség, másokban nincs. Bizonyos tagállamokban a tandíjfizetéshez elérhetőek hitelek vagy támogatások. Mindkét esetben, a tandíj vagy a tandíjhitel/-támogatás esetében is, az uniós tagállamok diákjainak ugyanazok a jogai és/vagy kötelezettségei, mint a helyi diákoknak, vagyis tandíjat kell fizetniük, ha az kötelező, és a fogadó tagállamnak számukra is biztosítania kell a tandíjhitelt/-támogatást.

- A Brown-ügyben egy francia diák kívánt Skóciában tanulni. A skót hatóságok megtagadták tőle a „diáktámogatást”, amely révén a tagállamnak kellett volna fedeznie a tandíjat. A Bíróság megállapította, hogy a megkülönböztetésmentesség elvét kell alkalmazni azokban az esetekben, amikor a támogatás az oktatáshoz való hozzáférés költségeire irányul, így a diák jogosult volt arra, hogy helyette a tandíjat megfizessék²⁰.

Ez azért van így, mert a tandíjhitel vagy -támogatás az oktatáshoz való hozzáférési feltételek részét képezi. Így a külföldön tanuló diákokat az ilyen típusú pénzügyi támogatástól megfosztani állampolgársági alapon történő hátrányos megkülönböztetés lenne, amely ellentétes az ilyen típusú megkülönböztetésnek a Szerződésben foglalt tiltásával.

A tandíjhitel/-támogatás szabályai eltérnek a megélhetési hitelekétől/támogatásokétól, amelyekről a 3. fejezetben lesz szó.

2.5. Nyelvi követelmények

Előfordulhat, hogy a tanulmányi vagy szakképzési céllal külföldre utazó diákoknak tanúságot kell tenniük a fogadó ország nyelvének ismeretéről, és előfordulhat, hogy vizsgát kell tenniük ahhoz, hogy egyetemen vagy felsőfokú oktatási intézményben tanulhassanak.

Míg a tagállam előírhat bizonyos szintű nyelvtudást – vagy a szakma gyakorlásához, vagy tanulmányok folytatásához –, a követelményeknek arányosnak kell lenniük. Más szóval a diák által igazolandó nyelvtudás szintjének a célnak megfelelőnek kell lennie, és azt nem szabad meghaladnia.

- Az Angonese-ügyben²¹ egy bank az Olaszország német nyelvű régiójában fekvő Bolzanóban az alkalmazáshoz valamennyi jelentkezőtől egy bizonyos, a német-olasz kétnyelvűséget igazoló bizonyítványt követelt meg. A Bíróság kimondta, hogy a nyelvtudás igazolására csak egy bizonyos (kizárólag Bolzanóban megszerezhető) bizonyítvány elfogadása aránytalan. A Bizottság úgy véli, hogy ugyanez az elv érvényes az oktatáshoz való hozzáféréshez szükséges nyelvvizsgákra is.

2.6. Távoktatás

A távoktatás a formális oktatásnak az a típusa, amikor a diák és az oktató földrajzilag különböző pontokon tartózkodik, és manapság általában IKT-eszközök segítségével kommunikál. A diákoknak a távoktatásban való részvételhez nem kell egy másik országba utazniuk; ám az egy másik tagállamból távoktatásban részt venni akaró diákokat mégis érheti hátrányos megkülönböztetés, vagy a távoktatáshoz való hozzáférés, vagy a tandíjfizetés tekintetében.

A távoktatásra vonatkozóan mindezidáig nincsen ítélkezési gyakorlat. De az EU konkrét célként tűzte ki a távoktatás támogatását²², így a távoktatást a megkülönböztetés tilalma alá vonta.

Az egyenlő bánásmód a Szerződésben van biztosítva, függetlenül attól, hogy a távoktatást kínáló intézmény kereskedelmi (pénzügyi ellenszolgáltatásért szolgáltatást nyújtó) vagy nonprofit intézmény.

A határokon átnyúló távoktatást kínáló kereskedelmi intézmények a belső piac részét képezik. Az országhatárokon átnyúló szolgáltatások szabad nyújtása a belső piaci „négy alapszabadság” egyike²³. Ezért a kereskedelmi távoktatásban részt

venni kívánó diákokot megilleti a helyi diákokkal egyenlő bánásmód joga, mivel bármilyen megkülönböztetés a belső piac zavarát jelentené.

A nonprofit (lényegében közpénzekből finanszírozott) oktatási intézmény által kínált távoktatás ebben az értelemben nem minősül szolgáltatásnak. Az Unió polgáraiként azonban a távoktatásban más tagállamban részt venni kívánó diákokat nem érheti hátrányos megkülönböztetés állampolgárságuk alapján²⁴. Így a távoktatást Európában minden diák számára egyformán biztosítani kell, függetlenül attól, hogy melyik tagállamból származnak.

3. A DIÁKOK JOGAI A FOGADÓ TAGÁLLAMBAN

3.1. Juttatásokra és ellátásokra való jogosultság

Amint egy diák megkezdi tanulmányait egy másik uniós országban, hallgatói jogviszonya alapján jogosult lehet bizonyos juttatásokra és ellátásokra, illetve kedvezményesen juthat bizonyos árukhoz és szolgáltatásokhoz (például tömegközlekedési eszközök kedvezményes áron való használata vagy diákszállás).

Az ilyen típusú ellátásokhoz való hozzáférés eredetileg az uniós migráns munkavállalókra vonatkozó jogszabályokon alapult²⁵, amelyet a Bíróság kiterjesztett a munkavállalók családtagjaira is.

Ám a Maastrichti Szerződéssel létrehozott uniós polgársággal most már az egyéneknek nemcsak migráns munkavállalóként, hanem uniós polgárként is joguk van a tagállamok területén való szabad mozgásra és ott tartózkodásra²⁶. A külföldön tanuló uniós diákoknak így ugyanúgy hozzáférést kell biztosítani az ellátásokhoz, mint a helyi diákoknak, kivéve, ahol az ellátást kifejezetten kivonták az egyenlő bánásmód elve alól²⁷.

3.2. Eltérő hozzáférés a megélhetési hitelekhez és támogatásokhoz

Pénzügyi támogatás a származási tagállamtól

Számos tagállam biztosít a diákoknak tanulmányaik idejére hitelt vagy támogatást a megélhetéshez. Egyes esetben a diákok külföldi tanulmányuk alatt is hozzáférhetnek az ilyen típusú segítséghez (a támogatások és hitelek „hordozhatóságának” elve). A jelenlegi szabályozás értelmében a tagállamok szabadon dönthetnek arról, hogy ezt engedélyezik-e. Az Eurydice-hálózat szerint a gyakorlatban kevés tagállam teszi lehetővé a megélhetési támogatások teljes hordozhatóságát²⁸. Ez jelentős visszatartó tényező az olyan állampolgárok számára, akik külföldön kívánnak tanulni. Amennyiben azonban a tagállamok lehetővé teszik a hordozhatóságot, garantálniuk kell, hogy a jogosultságra vonatkozó szabályok nem korlátozzák indokolatlanul az Unión belüli szabad mozgás jogát.

- Erről a Morgan-ítéletben döntöttek²⁹. A vitatott szabály úgy rendelkezett, hogy a diákoknak csak akkor lehet támogatást biztosítani külföldi tanulmányokra, ha legalább egy éves honi tanulmányok folytatásáról van szó képezik. A Bíróság megállapította, hogy ez a feltétel az általa okozott többletköltségek és személyes kellemetlenségek miatt eltántoríthatja a polgárokat a külföldi tanulmányoktól.

Ha egy tagállam támogatást biztosít állampolgárainak a saját területén szervezett távoktatáshoz, akkor, ugyanazon feltételek mellett, egy másik tagállam intézményében folytatott távoktatás esetén is biztosítania kell azokat.

Pénzügyi támogatás a befogadó tagállamtól

- A Bidar-ítéletben³⁰ a Bíróság kimondta, hogy a megélhetési támogatások és hitelek a Szerződés „hatálya” alá esnek, ami azt jelenti, hogy uniós állampolgárt e terén elvileg nem érhet hátrányos megkülönböztetés. Azonban elismerte, hogy a tagállamoknak nem kell indokolatlan terhet magukra venniük egy másik tagállam diákjainak nyújtott pénzügyi segítséggel, amikor az érintett diákoknak nincs más kapcsolatuk a fogadó tagállammal, mint hogy tanulmányi célból területén tartózkodnak.

A 2004/38/EK irányelv kifejezetten kivonja a megélhetési támogatásokat és hiteleket az egyenlő bánásmód elve alól³¹. Ez azt jelenti, hogy a tagállamoknak nem kötelező kiterjeszteni a megélhetési támogatást és hiteleket a más tagállamokból származó diákokra, kivéve ha egy bizonyos ideje már a fogadó tagállam területén tartózkodnak. Amennyiben azonban a diák ötéves ott-tartózkodása után³² megkapja a huzamos tartózkodási jogot, ugyanazon jogok illetik meg, mint egy helyi diákot.

A felmentés egy másik oka, hogy elkerülhető legyen az a helyzet, hogy egy diák kétszer részesülhessen diáktámogatásban vagy diákhitelben, amennyiben azok hordozhatók a származási ország szabályai szerint. Az egyik tagállam által nyújtott hitel vagy támogatás nem vonható össze egy másik tagállam által nyújtott támogatással, amennyiben azok ugyanarra a tanulmányi célra vonatkoznak.

- A Förster-határozatában³³ a Bíróság megállapította, hogy az ötéves ott-tartózkodási feltétel nem tekinthető túlzottan hosszú időnek ahhoz, hogy egy külföldi állampolgár integrálódjon a fogadó tagállamba³⁴.

3.3. Tömegközlekedési eszközök kedvezményes áron való használata

Ez számos tagállamban elterjedt típusa a diákoknak nyújtott juttatásoknak és ellátásoknak. A Bizottságot azonban megkeresték olyan külföldön tanuló diákok, akikről megtagadták ezt a kedvezményt azon az alapon, hogy nem állampolgárai a fogadó tagállamnak, vagy nem felelnek meg azoknak a feltételeknek, amelyek a huzamos tartózkodási jog megszerzéséhez szükségesek.

A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tömegközlekedési eszközök kedvezményes áron való használata „megélhetési támogatás”³⁵. Mivel azonban nem diáktámogatás vagy diákhitel, ezért állampolgárság alapján nem tagadható meg.

3.4. Diákszállítás

Ez egy másik olyan terület, amellyel kapcsolatban panaszok érkeztek a Bizottsághoz. A Bizottság álláspontja az, hogy az uniós diákoknak joga van a helyi diákokra érvényes feltételeknek megfelelően hozzájutni a tagállam, vagy az ő nevében eljáró szervezetek által kizárólag diákok számára kínált szálláshoz.

3.5. Adókedvezmények a származási országban

A származási ország **adókedvezményben** részesítheti a diákokat vagy családjukat, azáltal hogy engedélyezi számukra a tanulmányi költségek adóköteles jövedelmükből történő levonását. Míg ez elvileg a származási országban tanuló

diákokra vonatkozik, a másik tagországban folytatott tanulmányok költségei – ésszerű határokon belül – szintén levonhatóak az adóból. (A tagállamoknak, a túlzott pénzügyi teher elkerülése érdekében, joguk van például felső határt megállapítani az adóból leírható tandíj mértékére vonatkozóan.)

- A Schwarz-határozatban³⁶ a Bíróság megállapította, hogy az tagállam, amely a gyermek oktatási költségeinek levonását szüleinek jövedelemadóijából csak akkor engedélyezi, ha a gyermek az adott tagállamban jár iskolába, korlátozza a gyermek szabad mozgáshoz való jogát.

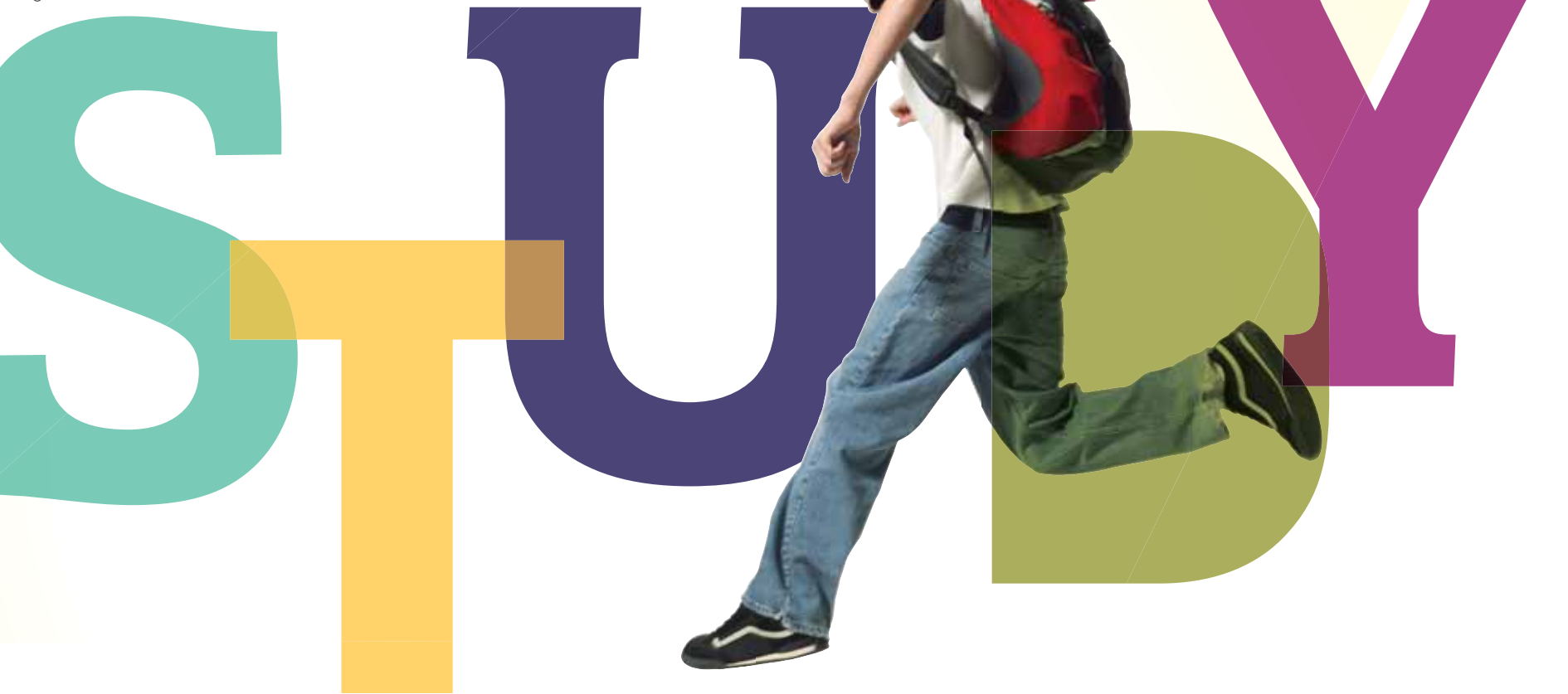
A nem uniós diákok jogai („harmadik országok állampolgárai”)

A nem uniós diákoknak joga van az Unióban tanulni, feltéve, hogy megfelelnek bizonyos feltételeknek, amelyek a jogállásuktól és a fogadó tagállam jogszabályaitól függően változóak lehetnek (pl. a nem uniós diákok kizárhatóak kvótamechanizmusok által). A tanuláshoz való joggal nem járnak automatikusan olyan más jogok is, amelyek az uniós diákokat is megilletik (pl. hogy ugyanolyan mértékű tandíjat fizessenek, mint az uniós polgárok vagy jogosultak legyenek tömegközlekedési eszközök kedvezményes áron való használatára stb.). Azonban tanulmányi idejükön kívül és ott-tartózkodásuk második évétől fogva engedélyezni kell számukra, hogy hetente legalább 10 órát – vagy éves szinten ennek megfelelő számú napot vagy hónapot – dolgozhassanak³⁷.

Azok a nem uniós polgárok, akik megfelelnek a huzamos tartózkodás feltételeinek, elnyerik a jogot, hogy elviekben ugyanolyan bánásmódban részesüljenek, mint a helyi diákok.

További információk a II. mellékletben olvashatók.

4. A KÉPESÍTÉSEK ELISMERÉSE

4.1. A tanulmányi célú elismerések

Amint egy diák sikeresen befejezi külföldi tanulmányát, jogosult valamilyen formában igazolást kapni erről attól az egyetemtől, ahol tanult – ez lehet oklevél, egyetemi fokozat, vagy a tanulmányokat igazoló nyilatkozat. Ezzel – a származási országba való hazatéréskor vagy egy másik tagállamban – felmerül az a probléma, hogyan tudja a dokumentumot elismertetni.

Fontos állomás ez, amely azonban számos buktatót is rejthet. Minden uniós tagállamnak megvan a saját egyedi oktatási rendszere, és számos különbség akad az oktatás tartalmában és az odaítélt oklevelekben is.

Az Uniónak van egy, az összes tagállamra kiterjedő rendszere a képesítéseknek a szakma gyakorlása céljából történő kölcsönös elismerésére³⁸. Ez a „szabályozott” szakmákra vonatkozik, vagyis azokra a szakmákra, amelyeket a fogadó tagállamban nem lehet bizonyos meghatározott szakmai képesítések nélkül gyakorolni, továbbá azokra a polgárokra, akik képesítést szereztek az adott tagállamban egy szakma gyakorlására, de ugyanazt a szakmát egy másik tagállamban szeretnék gyakorolni. Az, hogy egy szakma „szabályozottnak” minősül-e, az annak a tagállamnak a jogszabályaitól függ, amelyben a polgár szakmáját gyakorolni kívánja³⁹.

Ezzel szemben ez a dokumentum inkább **az oklevelek és a külföldön eltöltött tanulmányi időszakok tanulmányi célú elismerésének (továbbtanulási célból való elismertetés)** általános kérdésével foglalkozik. A tanulmányi célú

elismerés hasznos lehet olyan egyének számára is, akik nem szabályozott szakmát kívánnak gyakorolni, mivel segíthet abban, hogy a potenciális munkaadó fel tudja becsléni a jelentkező külföldi képesítésének értékét. Az oktatási rendszerek különbözősége miatt annak megállapítása, hogy az egyik tagállamban szerzett oklevél egyenértékű-e a másik tagállamban szerzettel, időigényes és veszélyes lehet. A diákoktól a Bizottsághoz érkező levelek, panaszok és kérvények jó néhány a tanulmányi célú elismerésre vonatkozik (habár nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az esetek nagy többségében az elismerés problémamentes: ezek a panaszok csak egy nagyon kicsi hányadát érintik annak a sok-sok diáknak, akik élnek a mobilitási lehetőségekkel).

4.2. A tagállamok és az Európai Unió kötelezettségei

A tanulmányi célú elismerés a tagállamok feladatkörébe tartozik, azonban ezt a hatáskört az uniós jogszabályokkal összhangban kell gyakorolniuk. Ez azt jelenti, hogy egy oklevél elismerésének megtagadásának oka nem lehet az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés, és hogy a tagállamok nem gátolhatják a polgárok szabad mozgáshoz való jogát. Egy, a diákok, képzésben résztvevők, önkéntesek, tanárok és oktatók mobilitásáról szóló 2001-es ajánlásban a tagállamokat a Parlament és a Tanács felszólította, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a tanulmányi célú elismerésért felelős hatóságok határozataikat ésszerű időn belül elfogadják, hogy azok indokoltak legyenek, és közigazgatási és/vagy bírósági úton jogorvoslattal lehessen élni ellenük⁴⁰.

Emellett a Szerződés kifejezetten uniós fellépést irányoz elő nemcsak a diákok és a tanárok mobilitásának, hanem az oklevelek és résztanulmányok tanulmányi célú elismerésének ösztönzésére is⁴¹. A probléma fontosságára való tekintettel a Bizottság több úton is keresett megoldást.

4.3. Uniós „puha” jog

A Bizottság létrehozott egy hálózatot a nemzeti ekvivalencia- és információs központokból (NARIC), hogy információt nyújthasson a külföldön megszerzett képesítések elismeréséről⁴².

A NARIC célja, hogy javítsa az Unióban, az Európai Gazdasági Térség országaiban és a Törökországban szerzett oklevelek és résztanulmányok tanulmányi célú elismerését.

A NARIC-központok minden tagállamban hiteles tanáccsal és információval szolgálhatnak a diákok, felsőoktatási intézmények és munkaadók részére a más tagállamban megszerzett oklevelek, illetve elvégzett résztanulmányok tanulmányi célú elismerésével kapcsolatban.

A felsőoktatási intézmények nagymértékben autonómak, és saját maguk döntenek a külföldi diákok felvételéről, valamint a külföldi tanulmányok alapján megítélt tanulmányi felmentésekről. Ennek eredményeként a legtöbb NARIC-központ nem hoz döntéseket, hanem, felkérésre, a külföldi oktatási rendszerekre és képesítésekre vonatkozó információval és tanáccsal szolgál.

A Bizottság kidolgozott számos Uniós-szerte használható eszközt is, amelyek mindegyike, a maga módján azt a célt szolgálja, hogy eloszlassa a más európai országokban végzett tanulmányokkal kapcsolatos tévhiteteket és elismerést szerezzen ezen tanulmányoknak.

- Európai képesítési keretrendszer: olyan eszköz, amely a különböző országokban kiadott képesítéseket egy közös európai referenciakeretnek felelteti meg. Teljes körű alkalmazása könnyebbé teszi a különböző uniós tagállamok képesítési szintjeinek összehasonlítását.
- Oklevélmelléklet: egyetemi diplomához vagy oklevélhez csatolt dokumentum, amely tartalmazza az elvégzett tanulmányok tartalmának leírását és megadja a tanulmányok szintjét. Az egyetem vagy egyéb

intézmény hatáskörébe tartozik, hogy ad-e oklevélmellékletet, de az intézményeket határozottan ösztönzik erre. A bolognai folyamatban résztvevő országok (ideértve minden tagállamot) felsőoktatásért felelős miniszterei 2003-ban úgy határoztak, hogy 2005-től kezdve minden diák automatikusan és ingyenesen egy elterjedt európai nyelven kibocsátott oklevélmellékletet kap⁴³.

- Európai kreditátviteli rendszer: lehetővé teszi a hallgatók számára, hogy a felsőoktatási tanulmányokért krediteket gyűjtsenek, amelyek egy bizonyos kurzus tanulmányi eredményein és a megkövetelt munka mennyiségén alapulnak. A legtöbb tagállam integrálta az ECTS-t a felsőoktatásról szóló, az első és második ciklusba tartozó tanulmányi programokra vonatkozó jogszabályaiba (alap- és mesterképzés).

Mindezek az eszközök segíthetnek a másik tagállam egyetemének vagy munkaadójának abban, hogy megértsék, milyen képesítéssel rendelkezik a diplomás személy.

4.4. Uniós jogi intézkedések

Bizonyos kivételes esetekben a Bizottság jogsértési eljárást indított tagállamok ellen. Az ilyen típusú ügyek nem feltétlenül kerülnek a Bíróság elé, mivel a probléma gyakran megoldásra kerül a tagállammal folytatott párbeszéd során.

Az évek során a szakmai képesítések elismerésére vonatkozó több ügy is⁴⁴ közvetve utalt a tanulmányi célú elismerésre, és az uniós polgárok szabad mozgásának elvére, amely megerősíti azt.

- Például a Bizottság úgy ítélte meg, hogy egy kormány túlzott mértékű díjat vetett ki az egy másik tagállamban megszerzett képesítések elismerésére. Amennyiben a beszedett díj bizonyíthatóan magasabb, mint a felmerült tényleges adminisztratív költségek, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy ezek a magasabb költségek megbüntetik a diákokat azért, mert kül-

földön tanult, így a díjak mértéke összeegyeztethetetlen az uniós jogszabályokkal⁴⁵.

- A Bizottság kontra Spanyol Királyság ügyben mérnököktől azon az alapon tagadták meg az előléptetést, hogy képzésüket másik tagállamban szerezték meg. A Bíróság kiemelte, hogy a közszolgálatban az előmenetel, abban az esetben, ha a munkavállaló a szakmai képzés elismeréséről szóló irányelv értelmében „szabályozott szakmát” gyakorol, nem függhet attól, hogy a szakmai célú elismerés mellett tanulmányi ekvivalenciát is el kell ismertetni⁴⁶.
- A Bizottság kontra Görög Köztársaság ügyben⁴⁷ egy tagállam következetesen megtagadta a franchise szerződés alapján működő egyetemeken szerzett oklevelek elismerését. Ezek olyan intézmények, amelyek megállapodást kötöttek egy külföldi egyetemmél, hogy a képzést a franchise intézményben végzik, de a másik tagállamban található képzési intézményben validálják, és a képzésről az igazolást a validálást végző intézmény állítja ki. Az ezeken az egyetemeken szerzett oklevelek tehát másik tagállamban megszerzett képzést tanúsítanak. A Bíróság megállapította, hogy az oklevelet kiállító tagállam jogosult az oktatás minőségét értékelni. Mivel ezek másik tagállamban megszerzett képzések, ezért az ezen intézmények által kiállított oklevelek bizonyos feltételek megléte mellett a 2005/36/EK irányelv hatálya alá eshetnek⁴⁸. A Bíróság ezért kötelezte a görög hatóságokat ezeket egy szabályozott szakmához való gyakorlása céljából elismerni. Ugyanez az elv érvényes a távoktatásban megszerzett képzésekre is.
- Emellett minden általános tilalom, amely megtagadja a franchise egyetemeken szerzett oklevelek elismerését, nagy valószínűséggel elriasztja a diákokat az ilyen típusú kurzusok látogatásától, és így akadályozza a szabad egyetemalapítást⁴⁹.

- Végül a Kraus-ítéletben úgy határoztak, hogy a tagállam megkövetelheti állampolgáraitól, hogy egy egyetemi cím (például „Dr.”) használatához adminisztratív engedélyt szerezzenek be. Ennek az az oka, hogy meg kell akadályozni az olyan egyetemi címek jogtalan használatát, amelyet talán nem megfelelően ítélték oda. Ám az engedélyezési eljárásnak tisztességesnek és arányosnak kell lennie⁵⁰.

WORLD BREAK

© Európai Unió / Pictures: 123RF

5. KÖVETKEZTETÉS

Ahogy azt a dokumentum bemutatja, a Szerződés – a Bíróság határozatainak értelmezésében – lefektettek bizonyos jogokat a migráns diákok részére.

- Az egyetemre vagy más oktatási intézménybe való jelentkezés tekintetében az uniós polgárokra vonatkozó felvételi feltételeknek meg kell egyezniük a helyi jelentkezőkre érvényes feltételekkel.
- A tandíjnak minden uniós diák esetében egyformának kell lennie, és a tandíjhiteleknek, ha rendelkezésre bocsátják őket, mindenki számára ugyanolyan feltételek mellett kell elérhetőnek lenniük, beleértve a távoktatásban tanulókat is.
- Amennyiben egy diáknak pénzügyi támogatásra van szüksége külföldi tanulmányai idején, lehet, hogy kaphat saját kormányától támogatást. A támogatás hordozhatóságát biztosító kormányok a hordozhatóságot nem köthetik aránytalan feltételekhez. A kormányok azonban nem kötelesek megélhetési hitelt biztosítani az országukba tanulmányi céllal beutazó diákoknak, kivéve, ha azok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkeznek.
- Amennyiben a diák olyan kurzust kíván felvenni, amelynek oktatási nyelve nem az ő fő nyelve, az egyetem annak biztosítására, hogy a diák képes legyen elvégezni a kurzust, megkövetelheti tőle, hogy nyelvtudását igazolja, illetve hogy megfelelő nyelvvizsgát tegyen.
- Az új országba történő beutazás után a diákokat ugyanolyan elbáránsban kell részesíteni, mint a helyi diákokat.
- Amikor a diákok visszatérnek saját országukba, és a külföldön megszerzett képesítést el akarják ismertetni, a hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy ne büntessék őket azért, mert éltek mobilitási jogaikkal.

Az diákmobilitást támogató átfogó jogi keret ellenére sok egyedi esetben merülnek fel folyamatosan problémák amiatt, hogy a szabályokat nem megfelelően alkalmazzák. A Bizottság szolgálatai remélik, hogy a jelen útmutatás megvilágítja a helyzetet, és így megkönnyíti a szabad mozgáshoz való jog tanulmányi célból való gyakorolását.

Ezek a követelmények minimumszabályok. A tagállamoknak továbbra is jogukban áll a jogszabályok értelmében szükségeseken túlmenni, és a mobilitás ösztönzésére egyéb intézkedéseket tenni. Egyes országokban például valamennyi uniós diák részesülhet támogatásban, függetlenül attól, hogy mennyi ideje tartózkodik ott⁵¹. Az Unió célja a tanulmányi mobilitás jelentős kiszélesítése, így a Bizottság kifejezetten támogatja a tagállamok ilyen típusú intézkedéseit. A Bizottság szolgálatai továbbra is együttműködnek a tagállamokkal, hogy az e dokumentumban ismertetett elvek alapján sikerüljön megoldani egyedi eseteket.

A fent leírt jogi kerettel párhuzamosan egy sor gyakorlati akadály továbbra is gátolja a diákmobilitást. Az Európai Parlament és az Európai Tanács 2001-es ajánlása⁵² felszólította a tagállamokat, hogy szüntessék meg a mobilitás útjában álló akadályokat, többek között azáltal, hogy a diákoknak megkönnyítik a honi ösztöndíjak és segélyek lehívását külföldi tanulmányaik idején; hogy átgondolják, milyen mértékben tudnák a mobil diákok kihasználni a fogadó tagállam diákoknak szánt támogatásait; és hogy megkönnyítik a külföldi tanulmányoknak a származási országban való tanulmányi célú elismerését. Egy 2006-os ajánlás arra ösztönözte a tagállamokat, hogy fogadjanak el mobilitásminőségi chartát⁵³. A *Mozgásban az Ifjúság* csomag részeként a Bizottság javaslatot nyújt be egy a fiatalok tanulmányi mobilitásának ösztönzéséről szóló tanácsi ajánlásra. A javaslat olyan problémákra kínál megoldást, mint a tanulmányi mobilitási lehetőségekről való tájékoztatás, a mobilitás minőségének javítása, és a különböző érdekelt felek közötti mobilitási partnerségek ösztönzése.

I. MELLÉKLET: AZ ERASMUS-DIÁKOK JOGAI

A dokumentumban felvázolt általános jogok mellett az Európai Unió Erasmus programjában részt vevő hallgatók a következőket várhatják el az Erasmus-iránytű értelmében:

- Intézményközi megállapodás jött létre küldő és fogadó felsőoktatási intézményed között.
- Küldő és fogadó intézményed kiutazásod előtt tanulmányi/képzési megállapodást (Learning/ Training Agreement) köt veled, amely tartalmazza a tervezett külföldi tanulmányok részleteit, közte a megszerzendő kreditek számát is.
- Erasmus-tanulmányi időszakod alatt menteséget élvezel fogadó intézményedben a tandíj, regisztrációs díj, vizsgadíj, laborhasználati és könyvtár-látogatási díj megfizetése alól.
- Az Erasmus-tanulmányút alatt megszerzett, és a tanulmányi/képzési megállapodásban foglaltakkal összhangban álló kurzusaidat küldő intézményed teljes mértékben elismeri.
- Külföldi tartózkodásod végén az elvégzett tanulmányokat/gyakorlatot igazoló, fogadó intézményed/vállalatod aláírásával ellátott tanulmányi átíratot (transcript of records) kapsz. Ez tartalmazza az elért eredményeidet, a megszerzett kreditpontokat és minősítéseket. A rendes tantervbe nem illeszkedő szakmai gyakorlatról oklevélmellékletet (Diploma Supplement) kapsz.

- Fogadó felsőoktatási intézményed a saját hallgatóiéval megegyező bánásmódban részesít.
- Hozzáféréssel rendelkezelsz fogadó és küldő intézményed Erasmus Intézményi Iránytűjéhez (Erasmus University Charter) és programnyilatkozatához (Erasmus Policy Statement).
- Külföldi tartózkodásod ideje alatt is jogosult vagy küldő intézményed ösztöndíj- és diákhitel-juttatásaira.

II. MELLÉKLET: CSALÁDTAGOK ÉS NEM UNIÓS DIÁKOK

1. Tartózkodási jog

Családtagok, akik a 2004/38/EK irányelv értelmében kísérhetik az uniós diákokat vagy csatlakozhatnak hozzájuk⁵⁴:

- a házastárs,
- a regisztrált élettárs (ha a fogadó tagállam jogszabályai a regisztrált élettársi kapcsolatot a házassággal egyenértékűnek tekintik),
- a 21 évnél fiatalabb vagy eltartott gyermekek, beleértve a házastárs vagy élettárs ilyen gyermekeit is;

Ezek a családtagok állampolgárságuktól függetlenül tartózkodhatnak az uniós diák kísérőjeként egy másik tagállamban, amennyiben a diák megfelel az irányelv 7. cikk (1) bekezdésében meghatározott, három hónapot meghaladó időtartamú tartózkodás feltételeinek.

Más eltartott családtagok, mint a szülők és nagyszülők, és azok az élettársak, akiket a fogadó tagállam nem ismer el regisztrált élettársnak, nem rendelkeznek automatikusan a tartózkodás jogával, de a tagállam hatóságainak törekedniük kell arra, hogy megkönnyítsék belépésüket és ott-tartózkodásukat⁵⁵.

Azoktól a családtagoktól, akik **nem uniós tagállam állampolgárai** és külföldi illetőségűek megkövetelhető a beuta-

zási vízum, amelyet ingyenesen és indokolatlan formalitás nélkül ki kell nekik állítani.

Nem uniós diákok

Az Európai Unió területére tanulmányi céllal belépni szándékozó nem uniós diáknak meg kell felelnie bizonyos feltételeknek. Ezek:

- felvételt nyert egy felsőoktatás intézménybe, hogy ott tanulmányokat folytasson;
- igazolni tudja, hogy tartózkodása során rendelkezni fog a megélhetésének, tanulmányai folytatásának és visszatérésének költségeihez szükséges anyagi fedezettel;
- rendelkezik egy minden olyan kockázatra kiterjedő egészségbiztosítással, amely ellen az érintett tagállam állampolgárai általában biztosítottak;
- (a tagállam kérésére) igazolni tudja, hogy a folytatandó tanulmányokhoz kellő nyelvismerettel rendelkezik;
- (a tagállam kérésére) igazolni tudja, hogy a kirótt tandíjakat befizette.

A nem uniós diákoknak továbbá rendelkezniük kell érvényes úti okmánnyal, és a tagállamok megkövetelhetik, hogy az úti okmány érvényességi ideje kiterjedjen legalább a tervezett tartózkodás időtartamára.

A tagállamoknak törekedniük kell arra, hogy megkönyvítsék azoknak a nem uniós diákoknak a beutazását, akik az Unióba való vagy az Unión belüli mobilitást elősegítő európai uniós programokban vesznek részt.

A hallgatók részére legalább egyéves időtartamra kell tartózkodási engedélyt kiadni, és ennek meghosszabbíthatónak kell lennie, amennyiben az engedély jogosultja az előírt feltételeknek továbbra is megfelel.

2. Nem uniós diákok – a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező egyének

Azok a nem uniós polgárok, akik jogszerűen és folyamatosan öt éven át egy tagállam területén tartózkodnak, „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállást szereznek⁵⁶. A tanulmányi céllal egy tagállamban tartózkodó nem uniós polgárokra azonban különleges feltételek vonatkoznak. A „huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező” jogállás kérelmezéséhez olyan tartózkodási jogcímet kell szerezniük (például állandó munka alapján megadott tartózkodási engedély), amely lehetővé teszi számukra, hogy ezt a jogállást megkapják. Ebben az esetben a tanulmányi vagy szakképzési célból történő tartózkodás időtartamának csak a felét lehet figyelembe venni az ötéves időtartam kiszámításakor.

A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek egyenlő elbánást élveznek azon tagállamok állampolgáiraival, amelyben bejelentkeztek vagy amely szociális tartózkodási helyüknek számít. Ez többek között a továbbiakra terjed ki: oktatás és szakképzés (beleértve a tanulmányi juttatásokhoz való hozzáférést is⁵⁷), a nemzeti jog által meghatározottak szerinti szociális ellátás⁵⁸, munkavállalásra való jogosultság és társadalombiztosítás. Mint azonban más uniós tagállamok állampolgáraitól, tőlük is megkövetelhetik a tanulmányok folytatásához a megfelelő szintű nyelvtudás igazolását.

A huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek tanulmányi céllal másik tagállamba utazhatnak.

Amint megfelelnek bizonyos feltételeknek, megszerezhetik a jogot, hogy az utóbbi tagállamban tartózkodhassanak három hónapnál hosszabb időtartamra. Ehhez bizonyítaniuk kell, hogy rendelkeznek:

- stabil és rendszeres jövedelemforrásokkal, amelyek elegendők önmaguk és családtagjaik eltartására anélkül, hogy az érintett tagállam szociális segélyezési rendszerére szorulnának;
- a második tagállamban valamennyi kockázatra kiterjedő egészségbiztosítással;
- igazolással arról (ha a második tagállam ezt megköveteli), hogy beiratkoztak egy akkreditált intézménybe.

Amint a nem uniós polgár a második tagállamban megkapja a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők jogállását, abban a tagállamban öt egyenlő elbánásban kell részesíteni.

III. MELLÉKLET: RÉSZLETEK AZ EURÓPAI UNIÓ MŰKÖDÉSÉRŐL SZÓLÓ SZERZŐDÉS BŐL

18. cikk (az EK Sz. korábbi 12. cikke)

A Szerződés alkalmazási körében és az azokban foglalt különös rendelkezések sérelme nélkül, tilos az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés.

Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében az ilyen megkülönböztetés tilalmára vonatkozó szabályokat fogadhat el.

20. cikk (az EK Sz. korábbi 17. cikke)

(1) Létrejön az uniós polgárság. Uniós polgár mindenki, aki valamely tagállam állampolgára. Az uniós polgárság kiegészíti, és nem helyettesíti a nemzeti állampolgárságot.

(2) Az uniós polgárokat megilletik a Szerződés által rájuk ruházott jogok, és terhelik az azokban előírt kötelezettségek. Így az uniós polgárok többek között:

- a) jogosultak a tagállamok területén szabadon mozogni és tartózkodni;
- b) választásra jogosultak és választhatók a lakóhelyük szerinti tagállam európai parlamenti és helyhatósági választásain, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai;
- c) jogosultak bármely tagállam diplomáciai vagy konzuli hatóságainak védelmét igénybe venni olyan harmadik

ország területén, ahol az állampolgárságuk szerinti tagállam nem rendelkezik képviselettel, ugyanolyan feltételekkel, mint az adott tagállam állampolgárai;

- d) jogosultak petíciót benyújtani az Európai Parlamenthez, az európai ombudsmanhoz folyamodni, valamint arra, hogy a Szerződés nyelveinek valamelyikén az Unió bármely intézményéhez vagy tanácsadó szervéhez forduljanak, és ugyanazon a nyelven választ kapjanak.

Ezek a jogok a Szerződésben és a végrehajtásukra elfogadott intézkedésekben megállapított feltételekkel és korlátozásokkal gyakorolhatók.

21. cikk (az EK Sz. korábbi 18. cikke)

(1) A Szerződésben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz.

(2) Ha az Unió fellépése bizonyul szükségesnek ahhoz, hogy e célkitűzés megvalósuljon, és a Szerződés nem biztosítja a szükséges hatáskört, az (1) bekezdésben említett jogok gyakorlásának megkönnyítése érdekében az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében rendelkezéseket fogadhat el.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározottakkal azonos célok érdekében, és amennyiben a Szerződés nem biztosított hatáskört az ilyen fellépésre, a Tanács különleges jogalkotási eljárás keretében a szociális biztonságra, illetve a szociális védelemre vonatkozó intézkedéseket fogadhat el. A Tanács az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, egyhangúlag határoz.

165. cikk (az EK Sz. korábbi 149. cikke)

(1) Az Unió a tagállamok közötti együttműködés ösztönzésével és szükség esetén tevékenységük támogatásával

és kiegészítésével hozzájárul a minőségi oktatás fejlesztéséhez, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak az oktatás tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét, valamint kulturális és nyelvi sokszínűségüket.

Az Unió a sport sajátos természetére, az önkéntes részvételen alapuló szerkezeti sajátosságaira, valamint a társadalomban és a nevelésben betöltött szerepére tekintettel hozzájárul az európai sport előmozdításához.

(2) Az Unió fellépésének célja:

- az európai dimenzió fejlesztése az oktatásban, különösen a tagállamok nyelveinek oktatása és terjesztése útján;
- a diákok és a tanárok mobilitásának ösztönzése, többek között az oklevelek és résztanulmányok tanulmányi célú elismerésének ösztönzésével;
- az oktatási intézmények közötti együttműködés előmozdítása;
- a tagállamok oktatási rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése;
- a fiatalok és a szociálpedagógusok csereprogramjainak ösztönzése, valamint a fiatalok ösztönzése arra, hogy vegyenek részt Európa demokratikus életében;
- a távoktatás fejlesztésének ösztönzése;
- a sport európai dimenzióinak fejlesztése a sportversenyek tisztaságának és nyitottságának, valamint a sport területén felelős szervezetek közötti együttműködésnek az előmozdítása, illetve a sportolók, köztük különösen a legfia-

talabbak fizikai és szellemi épségének védelme révén.

(3) Az Unió és a tagállamok erősítik az együttműködést harmadik országokkal és az oktatás és a sport területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel, különösen az Európa Tanáccsal.

(4) Annak érdekében, hogy hozzájáruljon az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez:

– az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében, a Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően ösztönző intézkedéseket fogad el, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen összehangolását;

– a Tanács, a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

166. cikk (az EKSz. korábbi 150. cikke)

(1) Az Unió olyan szakképzési politikát folytat, amely támogatja és kiegészíti a tagállamok ezirányú tevékenységét, ugyanakkor teljes mértékben tiszteletben tartja a tagállamoknak a szakképzés tartalmára és szervezeti felépítésére vonatkozó hatáskörét.

(2) Az Unió tevékenységének célja:

– az ipari változásokhoz való alkalmazkodás megkönnyítése, különösen szakképzés és átképzés útján;

– a szakmai alapképzés és továbbképzés javítása a munkaerő-piaci szakmai beilleszkedés és újra-beilleszkedés megkönnyítése érdekében;

– a szakképzésbe történő bejutás megkönnyítése, továbbá az oktatók és a szakképzésben részt vevők, különösen a fiatalok mobilitásának ösztönzése;

– az oktatási vagy szakképző intézmények és a vállalkozások közötti együttműködés ösztönzése a képzés területén;

– a tagállamok képzési rendszereit egyaránt érintő kérdésekre vonatkozó információ- és tapasztalatcsere fejlesztése.

(3) Az Unió és a tagállamok erősítik az együttműködést harmadik országokkal és a szakképzés területén hatáskörrel rendelkező nemzetközi szervezetekkel.

(4) Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében, a Gazdasági és Szociális Bizottsággal és a Régiók Bizottságával folytatott konzultációt követően intézkedéseket fogad el, hogy hozzájáruljon az e cikkben említett célkitűzések eléréséhez, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen összehangolását; továbbá a Tanács a Bizottság javaslata alapján ajánlásokat fogad el.

IV. MELLÉKLET: AZ OKTATÁSI ÉS KÉPZÉSI MOBILITÁS TEKINTETÉBEN LEGRELEVÁNSABB ÍTÉLKEZÉSI GYAKORLAT JEGYZÉKE

Az oktatáshoz való hozzáférés

Gravier kontra Liège, 293/83 sz. ügy

Blaizot kontra Liège-i Egyetem, 24/86 sz. ügy

Lair kontra Universität Hannover, 39/86 sz. ügy

Brown kontra The Secretary of State for Scotland, 197/86 sz. ügy

Bizottság kontra Belgium, C-65/03. sz. ügy

Bizottság kontra Ausztria, C-147/03. sz. ügy

Bressol és társai kontra Gouvernement de la Communauté française, C-73/08 sz. ügy.

Megélhetési támogatások és hitelek

Grzelczyk kontra Centre public d'aide sociale d'Ottignies-Louvain-la-Neuve, C-184/99. sz. ügy

D'Hoop kontra Office national de l'emploi, C-224/98 sz. ügy

Bidar kontra London Borough of Ealing és Secretary of State for Education and Skills, 209/03 sz. ügy

Morgan kontra Bezirksregierung Köln, és Iris Bucher kontra Landrat des Kreises Düren,

C-11/06. és C-12/06. sz. egyesített ügyek.

Förster kontra Hoofddirectie van de Informatie Beheer Groep, C-158/07 sz. ügy

A képzések elismerése

Kraus kontra Land Baden-Württemberg, C-19/92 sz. ügy

Neri kontra European School of Economics, C-153/02 sz. ügy

Bizottság kontra Görög Köztársaság, C-274/05. sz. ügy

Bizottság kontra Spanyol Királyság, C-286/06. sz. ügy

ENDNOTES

- 1 COM(2010) 135.
- 2 A Szerződés vonatkozó cikkei a III. mellékletben található.
- 3 2009. december 1-jétől az Európai Unió működéséről szóló szerződés értelmében „Európai Unió”.
- 4 A 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján.
- 5 Az EGK korábbi 128. cikke.
- 6 A Bíróság 152/82. sz. Forcheri-ügyben 1983. július 13-án hozott ítélete (EBHT 1983., 2323. o.).
- 7 A Bíróság 293/83 sz. Gravier-ügyben 1985. február 13-án hozott ítélete (EBHT 1985., 593. o.).
- 8 A Bíróság 24/86 sz. Blaziot-ügyben 1988. február 2-án hozott ítélete (EBHT 1988., 379 o.).
- 9 Az EK Sz. korábbi 126. cikke; jelenleg az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.) 165. cikke.
- 10 L. EUMSZ. 20. és 21. cikke.
- 11 A Bíróság C-184/99 Grzelczyk-ügyben 2001. szeptember 20-án hozott ítélete (EBHT 2002., I-663. o.).
„Az uniós polgári jogállásnak ugyanis az a rendeltetése, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen, lehetővé téve az azonos helyzetben lévők számára, hogy állampolgárságuktól függetlenül, és az e tekintetben kifejezetten előírt kivételek sérelme nélkül ugyanabban a jogi bánásmódban részesüljenek (31. pont).”
- 12 EUMSZ. 18. cikke.
- 13 A Bíróság C-73/08 sz. Bressol-ügyben 2001. április 13-án hozott ítélete.
- 14 A Bíróság C-357/89 sz. Raulin-ügyben 1992. február 26-án hozott ítélete (EBHT 1992., I-1027.o.). A szakképzéshez, felsőoktatáshoz és egyetemi oktatáshoz való hozzáférés feltételeinek tekintetében való egyenlő bánásmódot kialakító itélkezési gyakorlatot követve a Bíróság az 1990-es évek elején úgy ítélte meg, hogy ez a jog nemcsak az adott oktatási intézmény által lefektetett követelményekre vonatkozik (például beiratkozási díjak), hanem minden olyan intézkedésre is, amely a szóban forgó jog gyakorlását megakadályozhatná. A Bíróság úgy határozott, hogy az EUMSZ. 18. és 166. cikkéből (az EGK korábbi 7. és 128. cikkéből) származó azon elv, amely tiltja a megkülönböztetést a szakképzéshez való hozzáférésre vonatkozó feltételek tekintetében, maga után vonja azt, hogy egy tagállam állampolgára, akit egy másik tagállamban felvettek egy szakképzési kurzusra e vonatkozásban tartózkodási joggal rendelkezik a kurzus időtartamára.
- 15 Az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról (HL L 158., 2004.4.30., 77. o.). Lásd az irányelv 6. és 7. cikkét. Az irányelv 7. cikkének (4) bekezdésével összhangban a tagállamoknak lehetősége van korlátozni a tartózkodási jogot az uniós polgárt tanulmányi célú áttelepülése során kísérő feleségre, regisztrált élettársra, valamint eltartott gyermekére. További részletek a II. mellékletben olvashatók.
- 16 Lásd az irányelv 16. cikkét.
- 17 A Tanács 2004/114/EK irányelve (2004. december 13.) a harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcsera, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről.
- 18 Az irányelv 21. cikkével összhangban a Bizottságnak ez évben jelentést kell tennie az irányelv alkalmazásáról.
- 19 6. cikk (2) bekezdés.
- 20 Lásd a Bíróság 39/86. sz. Lair-ügyben 1988. június 21-én hozott ítéletének (EBHT 1988., 3161. o.) 16. pontját és 197/86. sz. Brown-ügyben 1988. június 21-én hozott ítéletének (EBHT 1988., 3205. o.) 17. pontját.
- 21 A Bíróság C-281/98 sz. Angonese-ügyben 2000. június 6-án hozott ítélete (EBHT 2000., I-4139.o.).
- 22 EUMSZ. 165. cikk (2) bekezdés, hatodik francia bekezdés: „Az Unió fellépésének célja: ...a távoktatás fejlesztésének ösztönzése;...”.
- 23 Ezt az EUMSZ. 56. cikke (EK Sz. Korábbi 49. cikke) garantálja.
„Az alábbiakban megállapított rendelkezéseknek megfelelően tilos az Unión belüli szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó minden korlátozás a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik nem abban a tagállamban letelepedettek, mint a szolgáltatást igénybe vevő személy.
Az Európai Parlament és a Tanács rendes jogalkotási eljárás keretében e fejezet rendelkezéseit kiterjesztheti harmadik országok olyan állampolgáira, akik szolgáltatásokat nyújtanak és az Unió területén letelepedettek.”
- 24 Az EUMSZ. 18. és 20. cikke
- 25 A 1612/68 rendelet 7. cikkének értelmében:
„(1) Valamely tagállamnak egy másik tagállam területén foglalkoztatott állampolgárát a foglalkoztatási- és munkafeltételek tekintetében nem kezelhetik állampolgársága miatt a hazai állampolgároktól eltérő módon, különösen ami a javadalmazást, a munkaviszony megszüntetését és munkanélkülivé válás esetén az újraelhelyezést vagy újrafoglalkoztatást illeti.
- (2) A hazai munkavállalókkal azonos szociális és adókedvezményeket élvez.

- 31 Lásd a 23. lábjegyzetet.
- 32 A 2004/38/EK irányelvvel összhangban.
- 33 A Bíróság C-158/07 sz. Förster-ügyben 2008. november 18-án hozott ítélete (EBHT 2008., I-8507.o.).
- 34 Az ítélet 54. pontja.
- 35 A 2004/38/EK irányelv 24. cikke szerint.
- 36 A Bíróság C-76/05 sz. Schwarz és Gootjes Schwarz-ügyben 2007. szeptember 11-én hozott ítélete (EBHT 2007., I-6849.o.).
- 37 A 2004/114/EK irányelv 17. cikke.
- 38 Ahogyan az az Európai Parlament és az Európai Tanács 2005/36/EK irányelvében lefektetésre került.
- 39 További részletek arról, hogy egy szakma szabályozott-e egy bizonyos országban, az alábbi oldalon található: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?fuseaction=home.home
- 40 Recommendation of the European Parliament and the Council of 10 July 2001 on mobility for students, persons undergoing training, volunteers, teachers and trainers (A diákok, képzésben résztvevők, önkéntesek, tanárok és oktatók Közösségen belüli mobilitásáról szóló, 2001. július 10-i 2001/613/EK európai parlamenti és tanácsi ajánlás) HL L 215., 2001.8.9., 30. o.
- 41 165. cikk:
„Az Unió fellépésének célja:
– az európai dimenzió fejlesztése az oktatásban, különösen a tagállamok nyelveinek oktatása és terjesztése útján;
– a diákok és a tanárok mobilitásának ösztönzése, többek között az oklevelek és résztanulmányok tanulmányi célú elismerésének ösztönzésével;...”
- 42 www.enic-naric.net/
- 43 Berliini kommuniké, http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/MDC/Berlin_Communique1.pdf
- 44 A 89/48/EK irányelv értelmében (most 2005/36/EK).
- 45 A Bizottság érvelése a Bíróság C-224/98 sz. D'Hoop ügyben hozott ítéletén (31. pont, EBHT, 2002. I-06191. o.) alapult.
- 46 A Bíróság C-286/06 sz. Bizottság kontra Spanyol Királyság ügyben 2008. október 23-án hozott ítélete (EBHT 2008., I-8025. o.). Lásd az ítélet rendelkező részét. Hasonló határozat: A Bíróság C-180/08. és C-186/08. sz., Maria Kasrinaki egyesített ügyekben 2008. november 13-án hozott ítélete (EBHT 2008., I-1577.o.).
- 47 A Bíróság C-274/05. sz. Bizottság kontra Görög Köztársaság ügyben, 2008. október 23-án hozott ítélete (EBHT 2008., I-07969. o.).
- 48 Ahhoz, hogy az irányelv érvényessége kiterjedjen a „franchise oklevélre”, a franchise intézményben nyújtott képzést az oklevelet kiállító intézménynek hivatalosan validálnia kell. A franchise oklevélnek ezen kívül ugyanolyannak kell lennie, mint a teljes egészében az oklevelet kibocsátó intézmény tagállamában elvégzett képzés után kiállított oklevélnek. Végül, a franchise oklevélnek ugyanolyan hozzáférési jogot kell biztosítania az oklevelet kibocsátó intézmény tagállamában a szakma gyakorlásához.
- 49 A Bíróság C-153/02 sz. Valentina Neri ügyben 2003. november 13-án hozott ítélete (EBHT 2003., I-13555. o.).
- 50 A Bíróság C-19/92 sz. Kraus-ügyben 1993. március 31-én hozott ítélete (EBHT 1993., I-1663.o.).
- 51 A diákok érdeklődjenek a nemzeti hatóságoknál, hogy mire jogosultak. Az alábbi oldalon hasznos linkek és egyéb információk találhatóak: http://ec.europa.eu/youreurope/citizens/education/university/fees/index_en.htm?profile=0
- 52 Recommendation of the European Parliament and of the Council of 10 July 2001 on mobility within the Community for students, persons undergoing training, volunteers, teachers and trainers (Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2001. július 10.) a tanulók, képzésben részt vevők, önkéntesek, tanárok és oktatók Közösségen belüli mobilitásáról)
- 53 Az Európai Parlament és a Tanács ajánlása (2006. december 18.) a Közösségen belüli, oktatási és képzési célú transznacionális mobilitásról: az európai mobilitásminőségi charta (2006/961/EK).
- 54 7. cikk (4) bekezdés.
- 55 3. cikk (2) bekezdés.
- 56 A Tanács 2003/109/EK irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról.
- 57 A szakképzés területén a tanulmányi juttatás fogalomkörébe nem tartoznak bele a szociális támogatási rendszerek keretében finanszírozott intézkedések. Ezenfelül a tagállamok figyelembe vehetik azt a tény, hogy az Unió polgárai ugyanezen előnyt élvezhetik származási országukban is.
- 58 A tagállamok e tekintetben a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek számára az ellátást az alapellátásra korlátozhatják (minimális jövedelemtámogatás, betegség és terheség esetén nyújtott segély, szülői segély és tartós gondozási segély).

Európai Bizottság

**A felsőoktatási hallgatók jogai külföldön:
Útmutató az Európai Unióban mobil hallgatók jogaihoz**

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala

2011 – 29 oldal – 25 x 17,6 cm

ISBN 978-92-79-17769-9
doi:10.2766/83347

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- > az EU-könyvesbolton (EU Bookshop) keresztül (<http://bookshop.europa.eu>);
- > az Európai Unió képviselőin és küldöttségein keresztül.
A képviselők és küldöttségek elérhetőségeiről a <http://ec.europa.eu> weboldalon tájékozódhat, illetve a +352 2929-42758 faxszámon érdeklődhet.

Megvásárolható kiadványok:

- > az EU-könyvesbolton keresztül (<http://bookshop.europa.eu>).

Előfizetéses kiadványok (az Európai Unió Hivatalos Lapjának sorozatai, az Európai Bírósági Határozatok Tára stb.):

- > az Európai Unió Kiadóhivatalának forgalmazó partnerein keresztül (http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm).

Youth on the Move: <http://europa.eu/youthonthemove>

Youth Information: <http://europa.eu/youth>

European Job Mobility Portal : <http://ec.europa.eu/eures>

Help and advice on life, work and travel in the EU: <http://ec.europa.eu/youreurope>

European Commission: Education and Training: <http://ec.europa.eu/education>

European Commission: Employment, Social Affairs and Inclusion: <http://ec.europa.eu/social>

doi:10.2766/83347
ISBN 978-92-79-17769-9

NC-32-10-556-HU-C